

Taller

“L’escriptura
medieval”

Girona
Museu d'Arqueologia
de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Girona
Museu d'Arqueologia
de Catalunya

GUIÓ DEL TALLER “L’ESCRITURA MEDIEVAL”

INTRODUCCIÓ

L'època medieval és una etapa clau per entendre les diferències socials entre els homes i per comprendre l'inici d'una distribució del poder i del territori que encara perdura en els nostres dies. En aquesta època, l'església va tenir un paper protagonista dins l'estructura de la societat. Els monestirs van jugar un paper important com a centres actius culturals i les seves biblioteques i *scriptoriums* eren els nuclis d'aquesta producció cultural.

Sant Pere de Galligants, seu on hi ha ubicat el Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona, el dia a dia dels monjos es regia per la regla de Sant Benet, que regulava el seu sistema de vida per complir amb les tasques i els oficis que tenien encomanats. D'entre aquests oficis cal destacar l'escriptura, una activitat quasi exclusiva d'aquest sector de la societat.

El taller “L'escriptura medieval” s'inicia introduint l'alumnat en la vida quotidiana d'un monestir. El seu objectiu és donar a conèixer molts aspectes interessants d'aquesta època dins d'un espai immillorable: Sant Pere de Galligants. Després d'una explicació sobre els detalls arquitectònics de l'edifici i de la vida diària que s'hi practicava, hauran de desenvolupar una activitat pròpia dels monjos a l'*scriptorium*: copiar i enquadernar llibres. Descobriran els requisits que suposava aquest ofici, quines eines i instruments necessitaven, com s'usaven les tintes i els colors i quin n'era l'origen, com es feien els relligats, l'art de la miniatura, etc. Mitjançant suports ambientals i amb reproduccions de materials propis de fa 1.000 anys, l'alumnat realitzarà un treball pràctic manipulant pergamins, tintes, plomes, cànams, llànties... Això els permetrà apropar-se al món medieval a partir d'un aspecte concret del món monàstic.

En definitiva, creiem que aquest taller és un suport i un complement important per a l'educació reglada de les aules. És un ajut per al professor i una manera ludicoparticipativa d'apropar l'alumnat al seu passat històric.

DURADA:

La durada d'aquesta activitat és de 2 hores.

DIRIGIT A:

Educació Primària (cicle superior), ESO i Batxillerat

Girona

Museu d'Arqueologia
de Catalunya

OBJECTIUS:

- Apropar-se al món medieval a través del món monàstic.
- Conèixer arquitectònicament Sant Pere de Galligants.
- Conèixer aspectes de la vida quotidiana en un monestir.
- Descobrir el món monàstic com a centre de producció cultural.
- Entendre la importància de l'escriptura com a vehicle de coneixement.
- Aproximar-se a les fonts escrites de l'edat mitjana.
- Conèixer els materials i les tècniques per escriure i ornamentar els documents en època medieval.
- Eixamplar els coneixements del període més enllà dels tòpics per crear dubtes i preguntes noves que ajudin a tenir capacitat crítica.

CONTINGUTS

FETS, CONCEPTES I SISTEMES CONCEPTUALS

- L'arqueologia com a font d'informació.
- Sistema d'organització social durant l'edat mitjana.
- Art romànic: el monestir.
- La vida i la cultura als monestirs.
- L'escriptura en època medieval.
- L'elaboració manual dels llibres medievals.

PROCEDIMENTS

- Observació d'elements arquitectònics notoris que donen informació del passat.
- Identificació dels espais del monestir de Sant Pere de Galligants.
- Anàlisi i interpretació dels fets.
- Deducció i interpretació de conceptes.
- Manipulació de suports i d'estris d'escriptura emprats durant l'edat mitjana.
- Formulació d'hipòtesis a partir de l'activitat pràctica.
- Exposició de conclusions en grup.

ACTITUDS, VALORS I NORMES

- Fomentar un comportament participatiu i de respecte envers el grup.

Girona

Museu d'Arqueologia
de Catalunya

- Desenvolupar una actitud crítica davant l'exposició de fets i activitats.
- Crear un hàbit de rigor i d'ordre en el treball individual i en grup.
- Motivar l'interès pel passat a partir de la participació pràctica.
- Sensibilitzar l'alumnat sobre la importància de la conservació del nostre patrimoni cultural i de la memòria històrica.

CONEIXEMENTS PREVIS

- Saber quin espai ocupa en el temps històric l'edat mitjana.
- Conèixer mínimament l'estructura social del període medieval.

METODOLOGIA I PROCÉS DE L'ACTIVITAT

L'activitat permet treballar diversos temes :

Els monestirs medievals. *La vida quotidiana en el monestir de Sant Pere de Galligants.*

L'art romànic.

La cultura medieval. *L'escriptura i l'elaboració de llibres.*

El taller s'estructura en dues parts. La primera part s'inicia amb la presentació de l'època medieval a partir de l'observació del monestir com a espai arquitectònic, ressaltant-ne els elements característics de l'art romànic. Seguidament, al claustre del monestir es parlarà de la vida quotidiana dels monjos amb el suport de diversos recursos que reproduïen materials propis de la seva vida diària.

El taller se centra en el tema de l'escriptura, de la qual es farà una breu història des dels seus orígens a partir de reproduccions i de l'explicació de tècniques i eines usades per a l'elaboració de textos, suports i materials utilitzats pels monjos (escriptori, tinters, plomes, pergamins...).

En la segona part del taller, l'alumnat posarà en pràctica el que han après en la primera part. Després d'observar i llegir diversos textos d'època, passarà a realitzar l'activitat:

- Elaborar un llibret amb tapes i paper fent un relligat.
- Usar plomes i tiges de càlam per a l'escriptura amb tinta. Copiar dins del seu llibret relligat algun fragment de text de l'època.
- Traçar a la portada del document alguna il·lustració.

CRITERIS D'AVUACIÓ

- Comprensió de les explicacions de l'educador o arqueòleg.
- Aportació de dubtes o d'idees durant el desenvolupament del taller
- Participació en l'activitat de l'alumnat.

Edita: Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona, 2004.

Autors: Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona
Arqueolític

Dibuixos: Pere Rovira

**Assessorament
lingüístic:** Jordi Mallol. Traductors associats

Disseny gràfic: Jaume Vallbona

Impressió: Impremta Aubert